

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ *dvitīyaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

vanē śrīrāmādīn prati virādhasyākramaṇam

kṛtātithyō'tha rāmastu
sūryasyōdayanaṃ prati |
āmantrya sa munīn sarvān
vanamēvānvagāhata ॥ 3.2.1 ॥

nānāmṛgagaṇākīrṇa -
mṛkṣasārdūlasēvitam |
dhvastavrkṣalatāgulmaṇ
durdarśasalilāśayam ॥ 3.2.2 ॥

niškūjamānaśakuniṃ
jhillikāgaṇanāditam |
lakṣmaṇānucarō rāmō
vanamadhyaṃ dadarśa ha ॥ 3.2.3 ॥

sītayā saha kākutstha -
stasmin ghōramṛgāyutē |
dadarśa giriśṛṅgābhaṃ
puruṣādaṃ mahāsvanam ॥ 3.2.4 ॥

gabhīrākṣaṃ mahāvakraṃ
 vikaṭaṃ vikaṭōdaram |
 bībhatsaṃ viṣamaṃ dīrghaṃ
 vikṛtaṃ ghōradarśanam || 3.2.5 ||

vasānaṃ carma vaiyāghraṃ
 vasārdraṃ rudhirōkṣitam |
 trāsanam sarvabhūtānām
 vyāditāsyamivāntakam || 3.2.6 ||

trīn siṃhāṃścaturō vyāghrān
 dvau vṛkau pṛṣatān daśa |
 saviṣāṇaṃ vasādigdham
 gajasya ca śīrō mahat || 3.2.7 ||

avasajyāyasē śūlē
 vinadantaṃ mahāsvanam |
 sa rāmaṃ lakṣmaṇaṃ caiva
 sītāṃ drṣṭvā ca maithilīm || 3.2.8 ||

abhyadhāvat susaṅkruddhaḥ
 prajāḥ kāla ivāntakaḥ |
 sa kṛtvā bhairavaṃ nādaṃ
 cālayanniva mēdinīm || 3.2.9 ||

aṅkēnādāya vaidēhī -
 mapakramya tadābravīt |
 yuvāṃ jaṭācīradharau
 sabhāryau kṣīṇajīvitau || 3.2.10 ||

praviṣṭau daṇḍakāraṇyaṃ
 śaracāpāsipāṇinau |
 kathaṃ tāpasayōrvāṃ ca
 vāsaḥ pramadayā saha || 3.2.11 ||

adharmacāriṇau pāpau
 kau yuvāṃ munidūṣakau |
 ahaṃ vanamidaṃ durgam
 virādhō nāma rākṣasaḥ || 3.2.12 ||

carāmi sāyudhō nitya -
 mṛṣimāṃsāni bhakṣayan |
 iyaṃ nārī varārōhā
 mama bhāryā bhaviṣyati || 3.2.13 ||

yuvayōḥ pāpayōścāhaṃ
 pāsyāmi rudhiraṃ mṛdhē |
 tasyaivaṃ bruvatō duṣṭam
 virādhasya durātmanaḥ || 3.2.14 ||

śrutvā sagarvitaṃ vākyaṃ
 sambhrāntā janakātmajā |
 sītā pravēpitōdvēgāt
 pravātē kadalī yathā || 3.2.15 ||

tāṃ dṛṣṭvā rāghavaḥ sītāṃ
 virādhāṅkagatāṃ śubhām |
 abravīllakṣmaṇaṃ vākyaṃ
 mukhēna pariśuṣyatā || 3.2.16 ||

paśya saumya narēndrasya
 janakasyātmasambhavām |
 mama bhāryāṃ śubhācārāṃ
 virādhāṅkē pravēsitām || 3.2.17 ||

atyantasukhasaṃvṛddhāṃ
 rājaputrīm yaśasvinīm |
 yadabhiprētamasmāsu
 priyaṃ varavṛtaṃ ca yat || 3.2.18 ||

kaikēyyāstu susaṃvṛttaṃ
 kṣipramadyaiva lakṣmaṇa |
 yā na tuṣyati rājyēna
 putrārthē dīrghadarśinī || 3.2.19 ||

yayāhaṃ sarvabhūtānāṃ
 priyaḥ prasthāpitō vanam |
 adyēdānīm sakāmā sā
 yā mātā madhyamā mama || 3.2.20 ||

parasparśāt tu vaidēhyā
 na duḥkhataramasti mē |
 piturvināśāt saumitrē
 svarājyaharaṇāt tathā || 3.2.21 ||

iti bruvati kākutsthē
 bāṣpaśōkapariplutaḥ |
 abravīllakṣmaṇaḥ kruddhō
 ruddhō nāga iva śvasan || 3.2.22 ||

anātha iva bhūtānāṃ
nāthastvaṃ vāsavōpamaḥ |
mayā prēṣyēṇa kākutstha
kimarthaṃ paritapyasē || 3.2.23 ||

śarēṇa nihatasyādya
mayā kruddhēna rakṣasaḥ |
virādhasya gatāsōrhi
mahī pāsyati śōṇitam || 3.2.24 ||

rājyakāmē mama krōdhō
bharatē yō babhūva ha |
taṃ virādhē vimōkṣyāmi
vajrī vajramivācalē || 3.2.25 ||

mama bhujabalavēgavēgitaḥ
patatu śarō'sya mahān mahōrasi |
vyapanayatu tanōśca jīvitaṃ
patatu tataśca mahīṃ vighūrṇitaḥ || 3.2.26 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
araṇyakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||